

Grundlegende Mittel, Arbeitsmethoden und Behelfe (Instrumentarium u. a. M.).
Übergeordnete Mittel.
Organisation der Arbeitskräfte des Wissenschaftszweiges.
Planung der Arbeitsstrategie des Wissenschaftszweiges.
Wissenschaftliche Arbeit im weiteren Sinn und eigenständige Forschungsarbeit.

Fragen der wissenschaftlichen Planung.
Aufgaben der Anthropologie in der GSSR. Diese ergeben die zweckmäßige Wahl des thematischen Plans, der eine Voraussetzung der erfolgreichen Geltendmachung des Wissenschaftlichen bildet.

Auswertung der objektiven Tatsachen.
Kritische Interpretation der Ergebnisse. Das Problem gewisser Schlüsse.
Verantwortlichkeit und Moral der wissenschaftlichen Arbeit.

B. Wahl der Mittel nach dem Gesichtspunkt verschiedener Interessen.
Das Interesse

a) des Einzelforschers unterscheidet sich bei Mitarbeit von Forschungsassistenten und Lehrstühlen;
b) der Arbeitsstätte; der übergeordneten Stellen;
c) des Wissenschafts als Ganzes.

C. Formen der Organisation:

a) der Einzelforscher,
b) der Arbeitskollektiv,
c) Zusammenarbeit im Rahmen einer höheren Komponente, z. B. einer Fakultät,
d) Zusammenarbeit mehrerer Fakultäten, Ressorts, internationaler Zusammenarbeit u. s. w.
Wechselbeziehungen von Einzelforscher und Kollektiv bei der Forschungsarbeit. Begriff der kollektiven und komplexen Arbeit.

Formen der Zusammenarbeit:
a) Evidenz der Aufgaben, Erfahrungsaustausch,
b) die Vereinheitlichung der Methoden bietet die Möglichkeit von Synthesen
c) Koordination und Arbeitssteigerung

Die Auswertung von wissenschaftlichen Gesellschaften, Tagungen und ausländischen Beziehungen bei der Organisation der Arbeit. Arbeit von Studenten. Assoziation von Absolventen zur weiteren Schulung. Planung des individuellen Wachstums und Fragen der Regulierung von Arbeitsreserven.

Natürliche Zentren der Zusammenarbeit an Lehrstühlen und Anstalten. Bildung von Forschungsteams, allenfalls von wissenschaftlichen Schulen. Seminare und Betriebsberatungen. Wissenschaftliche Diskussion.

D. Planungsformen:

a) Fakultäts- (Anstalts-) Plan,
b) Ressort-Plan,
c) Staats-Plan.
Geltendmachung der Fachinteressen als Ganzes.

E. Präsentierung der Ergebnisse.

Heimische und ausländische Publikationen. Internes Rezensionenverfahren vor der Veröffentlichung. Vorträge in der anthropologischen Gesellschaft und auf heimischen Konferenzen. Vorträge auf Konferenzen anderer Wissenschaftler. Bedeutung der Wahl des Themas. Frage der Zeitschriften. Buchpublikationen, Skripten und populärwissenschaftliche Artikel. Alles unter dem Gesichtspunkt des gemeinsamen Interesses der Erfüllung von Aufgaben und Zielen des Wissenschafts und seiner gesellschaftlichen Geltendmachung. Formale Seite der Aufsätze, Vorträge, Referate in Bezug auf den Umfang, Begleitdokumentation, Tabellen und Literatur. Wissenschaftliche Sprache und Jargon.

F. Abschluss:

Überblick über die Ergebnisse der ganzstaatlichen Zusammenarbeit der Anthropologen seit der ersten Konferenz in Sverdlovsk 1955.

Das Hauptreferat hörte auch der Koordinator des staatlichen Forschungsplans, Aufgabenkomplex „Gesunde Entwicklung“.

wicklung der neuen Generation XIII-13⁴. Prof. Dr. Franz Blazek an, der die fruchtbare Diskussion einleitete. Ein weiteres Diskussionsreferat, das auf die Ergebnisse und Perspektiven der paläontologischen und historischen Anthropologie eingestiegen war, trug Dr. Jaromír Čechovský (Praha) vor. Dann wies Dr. Alena Sobová (C. Sc., Praha) in einem umfangreichen Vortrag auf die konkreten Beispiele der Anwendung der Grundsätze von Organisation und Planung bei der ganzstaatlichen Untersuchung der Jugend im Jahr 1961 hin. Zum Abschluss der Diskussion trug Dr. Vladimír Novotný, C. Sc., Bemerkungen zur anthropologischen Forschung in der Körpererziehung vor.

Im Abendprogramm gab es zwei Referate. Dr. Jana Pavlová, C. Sc., (Praha) brachte die Ergebnisse der Beobachtung der Beziehung von anthropometrischen Merkmalen zur Körperstruktur bei 11-jährigen Knaben, und Marie Hrubcová, C. Sc., (Praha) sprach über die sechsjährigen Untersuchungen von Kindern mit verspäteter somatischer Entwicklung.

Am 19. X. 1962 Vormittag trug der promovierte Biologe Josef Klimenta (Olomouc) sein zweites Referat vor, in dem er der Konferenz die Ergebnisse der Beobachtung der heranreifenden Jugend in Mähren vorlegte. Dr. M. Horáková und M. Hrubcová, C. Sc., (Praha) trugen über Wachstum und Entwicklung von Kindern vor, die mit dem Down'schen Syndrom behaftet sind. Der prom. Biologe Karel Hájek, C. Sc., (Praha) machte auf die interessanten Ergebnisse der in Zusammenarbeit mit der Textilindustrie vorgenommenen anthropometrischen Forschung aufmerksam und Dr. M. Prokeš, C. Sc., (Praha) referierte über seine Arbeit bei der Prager Jugend, wo er das Fortschreiten der Pubertätsmerkmale verfolgte.

Im Verlauf des gesellschaftlichen Teils der Konferenz führten Ing. František Šuster (Praha) und Dr. Miroslav Prokeš, C. Sc., (Praha) Filme und Diapositive über den Verlauf der Exkursion der ausländischen Teilnehmer des Ständigen Rates des Internationalen Kongresses der anthropologischen und ethnologischen Wissenschaften vor. Dann fand eine Reihe von Arbeitsberatungen statt, welche die Zusammenarbeit an Forschungsaufgaben und Fragen des Anthropologenteams an Hochschulen betrafen. Diese Beratungen hatten gute Voraussetzungen, da fast sämtliche Arbeitszentren vertreten waren:

Karls-Universität in Praha — Lehrstuhl für Anthropologie (V. Fetter, S. Titlbachová, Ch. Troníček, K. Hájek, J. Prokeš, J. Hrubcová, Ch. Troníček, J. Čechovský, J. Hrubcová, M. Horáková, M. Nováková, M. Štrouhal, J. Wolf, Tschech. ägyptologisches Institut (J. Fleisemann), Medizinische Fakultät in Hradec Králové (V. Vrtík, H. Malá), Pädagogisches Institut in Praha (J. Suchý, M. Hájek, M. Hrubcová), Archäologisches Institut der ČSAW in Praha — anthropologische Abteilung (J. Čechovský, H. Hrubcová, M. Blajerová), Hygienisches Institut (M. Prokeš), Institut zur Betreuung von Mutter und Kind (A. Sobová), National-Museum in Praha (L. Malá), Forschungsanstalt für Körpererziehung (J. Pavlíková), Universitäts-Bibliothek in Praha (V. Kadlec), Forschungsinstitut des Ministeriums für Schwerindustrie (J. Moheľský), Klinik für tropische Krankheiten (M. Štrouhal), Verlag der ČSAW (J. Rubín, M. Štrouhalová), Universität J. E. Purkyně in Brno, Lehrstuhl für Anthropologie (A. Lorenecová), Lehrstuhl für Anatomie (M. Dokladal), Komenského-Museum in Bratislava (J. Valčík, M. Hanulík), Komenského-Museum in Olomouc (J. Brod, J. Pavlíček), Pädagogisches Institut in Olomouc (M. Cerný), Palacký-Universität in Olomouc (L. V. Hladká), Pädagogisches Institut in Opatowitz (V. Zárský), Pädagogisches Institut in Liberec (K. Kellnerová). Insgesamt nahmen an der Konferenz 40 aktive Forscher teil. An manchen Tagen waren weitere Gäste anwesend.

Zum Abschluss wurde eine Resolution angenommen, die von den fortschrittlichen Traditionen der tschechischen Anthropologie ausgeht und folgende Hauptaufgaben für die Zukunft stellt:

1. Vorbereitung eines langfristigen Perspektivplans der grundlegenden und angewandten Forschungen.
2. enge Zusammenarbeit staatlicher anthropologischer Fachstellen und -einrichtungen mit verwandten Wissenschaften und mit der Komplexen Lösung der geplanten Forschungsaufgaben.
3. Einstellung der Arbeiten auf gesellschaftlich wichtige Aufgaben.

Nach Beendigung der Arbeitszusammenkünfte begaben sich die Konferenzteilnehmer auf eine halbtägige Exkursion nach Byland, Kutná Hora und Čáslav. Im Großen und Ganzen fand diese Konferenz in einem relativ engen Kreis von Fachleuten statt, so daß die Aktivität aller Anwesenden voll entfalten konnte.

Jaroslav Suchý, Praha.

NOVÝ NÁLEZ NEANDERTÁLSKÉHO SKELETU V PALESTINĚ

Universita Tokyó uspořádala r. 1961 před vedením prof. H. Suzuki za účasti antropologa dr. H. Watanabe, dr. K. Chino a dr. B. Eudo, geologa F. I. K. Kobori a T. Kise, expedici do Palestiny, kde se podarilo v jeskyni Wadi el-Amud nedaleko známého naleziště Mughar el-Zattieh v Galileji objevit téměř úplný neandertálský skelet. Nacházeli se ve sverchní části levaloitko-mousteriánské vrstvy, uložený v mírně skloněné poloze. Lebka je velká, ale nízká, dlouhá a široká, s velkými oblými čelními výčnělky. Šířka lebky je 170 mm, výška 100 mm. Podle paleontologických nálezů se zdá, že nálezu je možno korelovat s vrstvou Tabun C.

J. Jelínek, Brno

NOVÝ NÁLEZ L. S. B. LEAKEYE V OLDUVAJSKÉ ROVLÍ V TANGANICE

Uplýnula tři desetiletí výzkumné činnosti prokazala význam Afriky v prehistorii. Nález zároveň svědčí pro její důležitost pro vývoj člověka, o kterém uvažoval již Darwin (1871). V posledních letech se pozornost odborné veřejnosti soustředila především k práci S. B. Leakeye v Olduvajské rovlí, která spojuje rozlohu Serengetského pláně s velkým zlomovým úhlem (Great Rift Valley). Tento badatel popsal tři oddělné hominidní formy, předložil doklady pro výrobní činnost dvou z nich a předložil výsledky jejich datování.

První z nálezů učinila dne 17. 7. 1959 Mary D. Leakeyová v vrstvě I. Slo o téměř úplnou lehkou hominidu, která ležela v sedlích pozůstatků spolu s olduvajskými kamennými nástroji, představujícími vyvinutější fázi africké předčelkové kultury. Spolu s pozůstatky hominida byly v téže vrstvě nalezeny rozšířené fosilované kosti ptáků, obojživelníků, plazů a hlodavců, dle dvou druhů vyňutých vepřů a antilopy. Většinou šlo o kosti mladých jedinců. Protože na rozdíl od nich byla lebka hominida poškozena jenom nepatrně, nepode Leakeyová odpadky potravy pokračovala forma člověka, ale přímo zbytky jídla nalezeného hominida.

Leakey (A. New Fossil Skull from Olduvai, Nature vol. 184, 491–493, 1959) shrnul v předběžné zprávě velké množství nálezových okolností také hlavní morfologické znaky tropického člověka. Jde o lehkou mladého mužského jedince, jehož horní třetí molary jsou neobroušené a s výřezem. Celkový charakter i leze zaráditi do okruhu australopitheců, v nichž však tvoří samostatný druh. Hladol znátek, jako vytvoření sagitálního hrbole, značně ubíhající čela, se podobá spíše modernímu člověku, v relativně mladé době, polohou spina musalis a plochostí silně ubíhající lebky, se podobá spíše modernímu člověku. Všechny tyto znaky celkově ještě mluví, jinými znaky však odpovídá druh Australopithecus africanus, nápt. relativně vysoký lebku, hlubokou mozkovnu, především v zadní části lebky, hluboký páteř, redukci velikosti počtu obrátek, řídkých horních stoliček ve srovnání s druhými. Od obou

se však liší více než tyto mezi sebou. Tak např. inion leží níže, foramen occipitale je méně protažené a položené horizontálně, procesi mastoidei se podobají více formě známé z současného člověka, rozměry a forma kosti bubenkové upomínají Pithecanthropu, nasion leží na lalce nejvíce dopředu, prostor interorbitalní je značně rozšířený, oběje předčepuje svou délkou, má výrazné rozlišení kosti a jeho forma se blíží více lidské než u australopitheců. Autor proto navrhl nové genetické jméno, Zinjanthropus boisei (Zinj = staré jméno vrstvy v Olduvai, Ch. Boise od roku 1943 finančně podporoval výzkumy v Olduvai).

Leakey nález datuje do sverchní části spodního pleistocénu, která odpovídá horní části villafranchienu. Vrstva 1 v Olduvai je podle něho zhusta stejně stará jako vrstva 3 pozůstatků australopitheců v Taungu v Bečuaně.

Na nálezích F. L. K. N. N. N. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Zachovala se větší část těla dolní čelisti s 13 zuby in situ. Podle stavu erupce (druhé stoličky protažené, ale jen lehký oteřeny) určil autor stáří jedince na 11–12 let. Spodní okraj čelisti chybí. Čelist sama vyčníká masivněji a podle vyobrazení (Nat. Geogr., vol. 120, pp. 568–569) je protáhlejší, zuby, zvláště obouhelné, se blíží obouhelné formě a zuby, zvláště stoličky, jsou velmi mohutné.

V dentici je patrně několik svěřených morfologických znaků, lišících se od Zinjanthropu i od jiných australopitheců. Velké špičky jsou hominidního tvaru, stejně tak řezáky, které do jisté míry připomínají řezáky Prokonulu. Třenoví zuby na rozdíl od jiných hominidů mají větší předozadní dolku než bukolingulární špičku; druhý z nich nese dobře znatelné hrobové a velkou fosu posterior. První stolička ptes jistě obrovití dovoluje rozpoznat páhubolový typ, nikoliv však dryopithecoidní, ale připomínající podle Leakey strukturu známou z recenčních australidů. Druhá stolička je značně protažená a velikostí přesahuje první.

Obě temní kosti jsou větší než stejné kosti Zinjanthropu, ačkoli patří mladému jedinci, což svědčí pro rozšíření kapacity mozkovny u nové nalezené formy. Špička je tenká, beze stop sagitálního hrbole nebo temporálních linií, silně vyčleněná u Zinjanthropu. Divodem je patrně mladý, který tohoto jedince. Levá temní kost nese stopu mladý, který zřejmě impaktovanou frakturu. Laminu externa má zohřívání radikální tloušťku a také lamina interna byla poškozena. Protože v okolí naleziště nejsou skály, nýbrž jen balvanitý sediment, mohlo dojít k úrazu spíše než pádem na tvrdý terén podklad úderem tupého nástroje.

Popsané pozůstatky náležejí podle autora nižšímu horizontu vrstvy I než nález Zinjanthropu. Novou formu lze podle něho řadit bezpochybně mezi hominidy, avšak vzhledem k četným odlišnostem od Zinjanthropu a jiných australopitheců je třeba zavést i pro ni zvláštní druhové jméno; předběžně ji nazval „předzajinskou“. Na tomto nalezišti byly objeveny i kamenné nástroje velmi prostého, ale pravidelného tvaru, ale není domněna, že by, předzajinská forma“ vyráběla. Proto se autor domnívá, že toto naleziště nejspíše ještě o skutečného člověka, jako v případě Zinjanthropu, ale o předčelkovou formu. Z nálezu kosti jiných zvířat, především pak polohybyly dosud velmi omezené. Šířka palce se pohybuje zelv, ryby a relativně snadno dosahující vodní ptactvo.

Třetí významný nález se podal L. S. B. Leakeyovi (lit. cit.) dne 2. 12. 1960 v poloze L. K. v východní vrstvě II, odhaleném erozi. Jde o část mozkovny hominida z horizontu, který poskytl velké množství kamenných nástrojů včetně sídla chelického kultury. Vzhledem k tomu se autor domnívá, že se končící podarilo objevit tvůrce chelického nálezu, který byl hledán od roku 1946, kdy byla rozpoznána tato staropaleolitická kultura. S chelickou kulturou byl pouze horizontálně strážní spojován okruh Pithecanthropu a Sianthropu. Nověji byly tomuto okruhu připisovány dva nálezy zuby, nalezené v Olduvai roku 1954 ve vrstvě II s chelickým nástrojem.

